

Jaarverslag 2021 Rijsoordse molen

Het was bekend, 2021 zou een bijzonder jaar worden van een aantal ingrijpende reparaties / restauraties van de molen. De volgende klussen stonden voor dit jaar gepland:

1. Aanpakken metselwerk aan de buitenkant.
2. Herstel van de kruivloer en vervangen van de kruitrollen.
3. Vervangen van 1 lange schoor en 1 korte schoor.
4. Schilderen van de molen aan de buitenzijde.
5. Aansmeren van de muur aan de binnenzijde van de molen.

Vooraf gaat een speciaal woord van dank aan alle donateurs, sponsors, subsidieverstrekkers en andere gulle gevers, zonder wie de realisatie hiervan niet mogelijk zou zijn geweest.

Aanpakken metselwerk aan de buitenkant

Begin januari ging dit van start, de molen werd helemaal in de steigers gezet en bekleed met wit plastic. Er kwamen 2 mensen die met een Hilti machine alle voegen zo'n 2,5 cm uitslepen. De losse stenen die ze tegenkwamen werden er ook uitgehaald, en aan het einde van die klus hadden ze een container vol aan afval. De slechtste plek was aan de westzijde onder een aansmeerlaag,

bedoeld om de molen waterdicht te houden. Na de restauratie in 1991 – 1993 is deze plek diverse malen geïnjecteerd in een poging de molen waterdicht te houden wat nooit goed is gelukt.

Dat injecteren ging met kunsthars maar ook met siliconen. Tijdens de werkzaamheden begin dit jaar werden er hele plukken siliconen weggehaald, veel stenen zaten hier ook los. Het was veel werk, want na het uithalen van de voegen en het wegnemen van de losse stenen werd het metselwerk helemaal gespoeld om al het gruis weg te krijgen en daarna begon het repareren van de gaten in het metselwerk met nieuwe stenen. Hierna werd de molen opnieuw gevoegd en werd een nieuwe kalklaag aan de westzijde aangebracht.

Het resultaat mocht er zijn, de molen ziet er weer prachtig uit, al het gele korstmos is weg en de hele molen ziet er weer van buiten schoon uit.

Het was dan ook best wel een domper toen bleek, wanneer in de winterperiode het een aantal dagen stevig geregend had, dat de muur nog steeds water doorlaat; verder onderzoek door de molenmaker moet hier uitsluitsel over geven.

Herstel van kruivloer en vervangen van kruitrollen

Omdat één van de voeghouten de kruivloer niet goed meer ondersteunde, kregen we steeds vaker te maken met het scheuren van de kruitrollen. Op een gegeven moment durfden we bijna niet meer te kruien. Mede dankzij een mooie donatie van de fa. Zoutewelle heeft de molenmaker dit opgelost door op de kruivloer en onder de overring een 6 mm dikke staalplaat aan te brengen en alle kruitrollen te

vervangen door bilinga rollen. Het gevolg was dat we nu een molen hebben die lekker licht kruid zonder dat de rollen kapot gaan.

Vervangen van 1 lange schoor en 1 korte schoor.

Al lange tijd waren op 1 lange- en 1 korte schoor plekken zichtbaar die duiden op houtrot of schimmel. In september begon molenmaker Jan Grinwis aan de vervanging van deze schoren. Omdat dit lange stukken hout zijn moest de vereiste lengte worden bereikt door 2 delen aan elkaar te koppelen

Na een paar dagen werk waren de schoren, met behulp van een hoogwerker, vervangen. De nieuwe schoren zijn gemaakt van bilinga, dus daar hebben we voorlopig geen omkijken meer naar. Omdat de molenmaker toch een hoogwerker ter beschikking had staan, heeft hij gelijk de wipstok, een rood – wit – blauwe gekleurde stok die aan de achterkant uit de kap steekt, gecontroleerd op rotte

plekken, maar deze bleek nog in prima staat te zijn.

Schilderen van de molen aan de buitenzijde

Nadat de molenmaker klaar was met het vervangen van de korte- en lange schoor, kon de schilder beginnen aan een hard nodige schilderbeurt.

Molenaar Tom Blaak wilde al lange tijd dat de molen zijn oorspronkelijke kleuren weer terug kreeg die hij had toen deze nog beroepsmatig in gebruik was aan de Waaldijk.

De kleuren die de molen had na de verplaatsing van de molen naar de Waalweg, waren een beetje de standaard kleuren die veel molens kregen na een ingrijpende restauratie. Vaak komen de kleuren die een molen had niet terug, maar krijgen ze een soort standaard groen en geel. Zeker mooie kleuren, maar alle molens zien er dan hetzelfde uit.

Probleem was natuurlijk om uit te vinden welke kleuren er vroeger op zaten. Volgens Tom was het geel wat lichter en zachter dan wat er nu op zat, en ook het groen was een andere tint. De roeden moesten ook geel worden i.p.v. het huidige zwart, en verder nog wat nuance verschillen.

Collega molenaar Jesse in 't Veld van de molen van Puttershoek wist van een techniek waarbij zwart-wit foto's gescand kunnen worden waarbij aan de grijstint op de foto, de kleur kon worden afgeleid. Zo werd een kleurenschema gemaakt voor de schilder die vervolgens in november aan de slag ging. Waar het in november normaal gesproken veel regent, hadden we dit jaar geluk. Hoewel het in die 3 weken dat de schilder bezig was wel een paar keer geregend heeft, was het toch opmerkelijk hoeveel dagen er waren dat er buiten geschilderd kon worden, en dat voor november.

Voor foto's over het eindresultaat verwijs ik graag naar onze Facebook pagina, de molen ziet er echt goed uit, hoewel we met het groen waarschijnlijk toch niet helemaal de juiste kleur te pakken hebben, ook gebaseerd op reacties uit het dorp.

Aansmeren van de muur aan de binnenzijde van de molen.

Deze klus is doorgeschoven naar 2022 of wellicht 2023.

Nieuwe tegenslag: afgekeurde wieken

Het was wat restauraties betreft dus een succesvol jaar voor de molen omdat de voorgenomen klussen op één na allemaal succesvol zijn afgerond. Maar toch kreeg dit jaar een donker randje.

Al wat langer waren er berichten dat bij sommige molens de roeden (die de verbinding vormen tussen de wieken en de molen) dermate grote gebreken vertoonden, dat ze werden afgekeurd en vervangen moesten worden. Toch wel een beetje gealarmeerd door deze berichten besloot het bestuur om ook de roeden van onze molen te laten keuren. Dit onderzoek werd uitgevoerd door de Restauratiewerkplaats Schiedam en de RTD. Helaas bleek dat ook onze roeden grote gebreken vertonen, waarbij het gaat om scheuren in lassen en het van binnenuit wegroesten van een paar mm staal.

Zodoende kregen wij ook het advies om de molen stil te zetten en de roeden te vervangen.

Dit kwam bijzonder slecht uit, 2021 was een jaar om de molen op te knappen zodat we er knap bij stonden in het jubileumjaar 2022 waarin de molen 200 jaar oud is. Voor alle geplande klussen hadden wij het geld bijeen geschaapt door het verkrijgen van subsidies, het houden van een crowdfundingactie, en door het vinden van sponsors die bij sponsoring van minimaal 500 euro op ons sponsorbord vermeld werden.

Moesten we deze mensen nu opnieuw benaderen voor geld?

Gelukkig was iedereen begaan met de molen na deze tegenslag. Mensen gaven vaak mooie fooien in de molenwinkel, acties werden spontaan opgezet, we kregen mooie giften van twee Rotery clubs, ook een mooi bedrag bij de Rabo Clubactie, en het bestuur deed verschillende subsidie-aanvragen. Tevens werd de crowdfundingactie 'Wieken moeten draaien' opgestart waardoor molenwinkel-bezoekers en passanten via het scannen van een QR-code geld konden doneren voor het vervangen van de wieken. Net als bij het restaureren van het metselwerk kregen nu ook donaties van €500,- of meer voor de wieken een vermelding op het sponsorbord langs de Waalweg.

Het resultaat van dit alles was dat we eind 2021 genoeg geld in kas hadden om 2 molenmakers te vragen offerte uit te brengen voor het vervangen van de roeden, alsmede een offerte voor een tijdelijke reparatie. Dit verhaal gaat dus in 2022 verder.

Molenwinkel

De winkel is voor de molen zeer belangrijk omdat we nu al een paar jaar een serieuze bijdrage leveren aan de financiële huishouding van de molen. Iets wat door het bestuur ook als zodanig erkend wordt.

Het vorige jaar 2020 was voor de winkel een succesjaar, vooral veroorzaakt doordat veel mensen vanwege de corona-situatie meer gingen bakken, omdat dat één van de weinige dingen was die men nog kon doen.

Gelukkig kregen we in 2021 ook weer een paar nieuwe vrijwilligers en omdat 2020 ongeveer 6 zaterdagdagen had waarbij we gesloten waren vanwege corona, hadden we in 2021 toch nog een iets hogere omzet dan in 2020.

In zowel 2020 als 2021 gingen de Nationale Molendag en de Open Monumentendag allebei niet door, dagen die de molenwinkel toch ook altijd een flinke omzet opleveren.

Vanwege corona heeft de verkoop van molenproducten voornamelijk buiten plaats gevonden, om die reden hebben we een rekje gemaakt wat makkelijk aan de buitendeur gehangen kan worden en wat zodoende een mooie eyecatcher is vanaf de weg.

De verwachting voor 2022 is dat we niet meer de reguliere zaterdag omzetten gaan halen zoals in 2020 en 2021. Wat we in 2022 wel gaan doen is afspraken maken met het naast de molen gelegen Bezoekerscentrum De IJsvogel om ook daar diverse molenproducten te gaan verkopen. Het bezoekerscentrum is naast de zaterdag ook open op woensdag en zondag, dus is dit een prima manier om de omzet te vergroten, mits corona geen roet in het eten gooit.

Tevens hopen wij dat dit jaar Molendag en Monumentendag wel doorgaan, zodat onze omzet in 2022 mogelijk toch vergelijkbaar kan zijn met 2021.

Bezoekerscentrum

Naast onze molen staat al weer enige tijd het bezoekerscentrum. Het beheer van dit bezoekerscentrum is ondergebracht in een aparte stichting waar een van de bestuursleden van de Rijsoordse Molen ook deel van uit maakt.

Als molenstichting hebben wij ook gebruiksrecht van dit bezoekers-centrum. Het bestuur houdt er zijn vergaderingen, we hebben er een eigen kast om van alles in te kunnen bewaren c.q. opslaan.

Bovendien is dit bezoekerscentrum een mooie plek om schoolklassen of andere groepen te ontvangen die een rondleiding door de molen willen. Ten behoeve hiervan is educatiemateriaal voorhanden o.a. in de vorm van een speciaal voor dit doel ontworpen kweern, een kleine handmolen met een echte molensteen om koren mee te malen.

Vanwege corona is hier nog niet veel van terecht gekomen, het bezoekerscentrum wordt ook gezien als horeca, dus vanwege corona is het veel gesloten geweest.

Zoals gezegd willen we als molenstichting een extra verkooppunt hier onderbrengen waarbij we hopen dat het bezoekerscentrum weer eens voor langere tijd open kan zijn.

Jaarcijfers

Activiteit / Product	2021	2020	2019	2018
Omwentelingen	45.450	161.000	145.000	152.000
Omzet excl BTW	18.300	17.600	9.500	7.000
Spelt, gemalen	826	400	200	120
Tarwebloem	983	865	330	208
Paradijsbloem	39	120	71	7
Speltbloem	487	370	149	130
Cake/koekmix	4388	630	403	345
Pannenkoekenmix	1637	1150	349	246
Broodmix	1988	550	111	-
Jam	119	104	52	-
Siroop	56			
Honing	449	420	71	-
Specerijen	226	250	185	60
Mosterd	125	30	-	-

Subsidies, Sponsoring, Donaties & Giften	
Rijk, Provincie, Gemeente	23.068
Hollandsche Molen	40.744
Prins Bernhard Cultuurfonds	3.000
Donaties bedrijven, instellingen, clubs	27.479
Donaties, giften particulieren	3.507
TOTAAL	97.798

Opleiding

Onze molen is nooit echt een instructie- of opleidingsmolen geweest; behalve af en toe een leerling van een andere molen die bij ons een dag meeloopt, zijn er verder weinig of geen opleidingsactiviteiten. We zijn dan ook blij dat een van onze molenvrijwilligers, Evert Bunt heeft aangegeven de opleiding voor molenaar te willen gaan doen. Groot was dan ook de teleurstelling toen een paar weken nadat Evert met de opleiding was begonnen, de molen stil kwam te staan met de reeds gemelde roeden problemen. Evert is ondertussen een paar keer meegegaan met molenaar Wim van Bruggen, naar de molens in Rotterdam aan de Kralingse Plas en het is de bedoeling dat dit in 2022 ook gebeurt waarbij ook de molen in Dordrecht in beeld is voor Evert zijn opleiding.

Inspectie en advies

Zoals ieder jaar zijn de brandblus voorzieningen door een speciaal bedrijf gecontroleerd en waar nodig vervangen. Ook de bliksem installatie is weer gecontroleerd en akkoord bevonden. Overige inspecties hebben niet plaats gevonden, dat gebeurt weer na het uitvoeren van groot onderhoud.

Plannen voor 2022

Zoals al eerder vermeld hebben we in 2022 een jubileum jaar omdat de molen 200 jaar bestaat. Maar een jubileum vieren van een molen terwijl de wieken niet kunnen draaien is een situatie die verre van wenselijk is. Daarom zullen de feestelijkheden moeten worden uitgesteld. Als alles in het herstelproces meezit bestaat de kans dat eind augustus / begin september de nieuwe wieken zijn aangebracht en de molen weer in bedrijf kan worden gesteld. In dat geval biedt de Monumentendag (dit jaar op 11 september) wellicht een mogelijkheid om het 200 jarig bestaan van korenmolens de Kersenboom alsnog te vieren.

De ontwikkelingen hieromtrent zullen uiteraard op de voet worden gevolgd.

Molenaarsploeg

Gediplomeerde molenaars:

- Tom Blaak
- Wim van Bruggen

Leerling molenaar:

- Evert Bunt

Boekhouding:

- Gijs van Kooten

Vrijwilligers:

- Louise de Koning
- Pieter Blaak
- Raymond Sauer
- Anita Pletser
- Dimphna de Sitter
- Martinette Wijngaard
- Thera Land-Zoutewelle

Bestuur

In 2021 was er sprake van een aantal bestuurswisselingen. De belangrijkste wisseling was wel dat Louis van Wijhe, na jaren voorzitter te zijn geweest, de voorzittershamer heeft overgedragen aan onze nieuwe voorzitter Michel Berkhout.

Louis behoort tot de groep mensen die er voor gezorgd heeft dat de molen in 1991 is verplaatst naar zijn huidige locatie en daarmee gered werd van de ondergang. Louis is als bestuurslid het laatst overgebleven lid van deze oorspronkelijke groep; de andere leden zijn inmiddels gestopt of helaas overleden.

Wij wensen Michel in zijn nieuwe rol veel succes maar ook vooral veel plezier toe, waarbij hij kan rekenen op de steun van het molenteam.

Wij bedanken Louise voor haar bestuurswerk en haar werk als vrijwilliger in de molenwinkel.

Het bestuur bestaat nu uit:

- Michel Berkhout (voorzitter)
- Louis van Wijhe (secretaris a.i.)
- Steef Pors (penningmeester)
- John van Dorst
- Vacature

Het bestuur heeft dus een vacature, maar als die goed ingevuld kan worden zien wij de komende jaren met vertrouwen tegemoet.

Namens de molenaarsploeg

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. van Dorst', written over a horizontal line.

Namens het bestuur

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'L. van Wijhe', written over a horizontal line.